

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
stratie.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Cheia situației se află la București.

Ziarele suedeze despre atitudinea României.

Ziarul „Dagblad” din Stockholm consacră în ziua de 16 Iulie st. n. 1915 un articol mai lung chestiei române. În acesta se spune:

Guvernele statelor balcanice au avut de luptat cu mari greutate din cauza intrigilor împătritei înțelegeri și a politicii de ațâțare a străzii. După victoriile Austro-Germanilor din Galiția, lucrurile s'au schimbat. România a mai avut în adevăr o recidivă, dar forța puterilor centrale constă tocmai în faptul că ele cer numai neutralitatea și sunt gata să facă pentru aceasta concesii, pe când împătrita înțelegere le cere să intre în războiu.

Acum însă puterile centrale vor ca România să se hotărască într'un fel sau într'altul. Prin aceasta se va lămurii întreaga situație din Balcani, deoarece cheia situației se află la București.

Ziarul vorbește în legătură cu aceasta de articolul din „Frankfurter Zeitung” intitulat „Ceasul fatal al României”, al cărui conținut e rezumat și observă că acum începe nouă fază, prin faptul că Germania și Austro-Ungaria vor să aibă un răspuns lămurit despre ceea ce vrea România să facă. Chestia transiției de muniții va fi o măsură de a se vedea dacă și întrucât România s'a legat cu împătrita înțelegere ca odinioară Italia.

De mare importanță este și atitudinea Bulgariei. Cât timp nimic nu arată, că România și Bulgaria vor merge cu puterile centrale, Bulgaria trebuie să fie o rivală de temut pentru România, mai cu seamă dacă Bulgaria ar

fi legată de puterile centrale și ar fi încheiat un acord cu Turcia. România sau Bulgaria se poate spune acum: România și Bulgaria este o chestie a viitorului.

„Svenska Dagbladet” se ocupă cu diferitele știri despre tratativele dintre puterile centrale și România. Articolul amintește pe de o parte statul reprodus în ziarele germane, ca Austro-Ungaria să facă României concesii în ce privește situația Românilor din Ungaria. Pe de altă parte, ziarul se ocupă de știrea din București a ziarului „Times”, după care monarhia, afară de concesionile relativ la biserică, școală și administrație politică, făcute Românilor din Ungaria, mai oferă României în schimbul neutralității: . . . și alte cesiuni

Ziarul constată asemănarea ce există între aceste tratative și acelea cari s'au urmat mai înainte cu Italia. Ca și atunci, Austro-Ungaria încearcă prin oferirea de teritorii, să evite un conflict și face acum aceleași sacrificii la răsărit, pe cari voia să le facă mai înainte la sud-est. Ca și atunci, se spune că și acum Germania garantează îndeplinirea condițiilor. Ca și Italia, are și România irentismul ei. Dacă însă poate obține ceva prin bună înțelegere ar face bine să accepte oferta, dacă aceasta i se face în adevăr. Căci dacă ar refuza-o, ar putea fi lovită de aceeaș

soartă ca și Italia, față de care războiul a fost primit în monarhie cu o adevărată ușurare.

Austro-Ungaria a făcut totul spre a menține pacea și spre a îmbunătăți situația Românilor din monarhie. Dacă România refuză propunerea, Austro-Ungaria își va menține provinciile, pe cari e în stare să le apere, cu alte cuvinte România ar fi în desavantaj.

Rusia a oferit în adevăr României Transilvania. Această ofertă însă se bazează pe presupunerea, că puterile centrale vor fi bătute și oamenii de stat din București vor trebui să cântărească bine lucrurile, înainte de a-și construi pe această bază o politică rațională.

Știrile despre lucrări de întărire la granița Basarabiei dovedesc, că Rusia vrea să se păzească bine și atacurile disperate date de Ruși contra armatei Pflanzer-Baltin, arată tendința lor de a-și documenta puterea în ochii statelor balcanice șovăelnice.

Nu se poate încă spune, ce este adevărat din știrile apărute în acelaș timp despre constituirea unui nou bloc balcanic. Toate aceste planuri, dacă se realizează sau nu, arată însă, că popoarele balcanice vor să fie independente și să nu formeze o anexă a Rusiei. Ele au un interes comun, ca Rusia să nu obțină Constantinopolul și Dardanelele. Cât timp există această contrarietate de interese nu e de crezut că România va pune mâna pe arme spre a da ajutor Rusiei să iasă victorioasă.

Cântec.

Două șire de mărgele
Port de-o vreme la grumaz
Prinse din argintul umed
Ce-mi tot curge pe obraz...

Unul mi-l lăsase tata
Când sbură spre norii 'nalți,
Altul mi l-ai dat tu, dragă,
Când te-ai dus peste Carpați...

Livia Rebreanu.

Amintiri dinainte și după războiul din 1877—1878.

Din amintirile inedite ale unui diplomat rus.

La „Revue des deux Mondes” publică o interesantă scriere datorită dlui de Nelidof și intitulată Amintiri dinainte și după războiul din 1877—1878 din care spicim unele părți de interes actual.

D. de Nelidof a jucat un rol important în politica externă a Rusiei mai ales pe vremea războiului ruso-româno-turc, și e firesc ca amintirile sale să prezinte un deosebit interes pentru noi. El a secondat pe generalul Ignatief, ambasador rus la Constantinopol înainte de declarația războiului, iar în urmă fu numit director al cancelariei diplomatice. Înainte de a

lua în posesie acest post d. de Nelidof a avut de negociat cu guvernul român în privința trecerii trupelor ruse prin țară. Un dragoman rus, anume Belococovici sondase deja terenul la București, și la 2 Noemvrie d. de Nelidof se imbarca în secret pentru Odessa.

El era preocupat de două chestii una de formă, alta de fond, și anume în baza cărei împuțerniciri era să trateze, și ce caracter urma să aibă aranjamentul de încheiat.

La întrebarea ce i se puse, generalul Ignatief răspunse cavalereste că îl va acredita el pe d. Nelidof; că România fiind un stat vasal Turciei, iar dânsul acreditat pe lângă Poartă, el putea să delege pe altul cu puterile sale...

D. de Nelidof a avut firește îndoele asupra regularității acestui procedeu, cum și asupra primirii ce ar întâmpina din partea guvernului român. Dar Rusia era grăbită, timp de pierdut nu era, și d. de Nelidof, cu toate că nu-i plăcea să primească o misiune în felul acesta, a trebuit să plece.

Chestiunea de fond era să se definească ce trebuia să obțină dela guvernul român și cari erau limitele subiectelor ce trebuiau abordate și rezolvate.

Era evident că Românii n'ar consimți ușor ca noi să trecem prin țara lor ca să combatem pe Turci, fără a căuta să ridice vâlul și să se asigure contra urmărilor supărătoare ale unui

război care ar putea să se întoarcă în desavantajul nostru. Mai era știut că împăratul Alexandru II considera ca o chestie de onoare pentru el reluarea părții din Basarabia pe care a trebuit să o cedeze prin tratatul din Paris, ca să reea Rusiei europene hotarele, pe cari le avea la sui-rea sa pe tron.

Românii o știau; Brătianu vorbise de aceasta la Livadia și era neîndoios că va pune chestiunea chiar din capul locului.

Pe lângă greutatea politică însă pe cari d. de Nelidof avea încredere că le va putea învinge, mai erau și dificultăți de ordin tehnic. Pentru acestea, i s'a dat ca ajutor colonelul de stat-major prințul Mihail Cantacuzino, care știa tot atât de puțin ca și Nelidof asupra facturii unei convenții militare de felul aceleia ce urma să fie încheiată, și li s'a dat două texte de convenții vechi (una de 1848) cu Austria, absolut inaplicabile în specie. Nu li s'a dat nici un plan al instrumentului diplomatic pe care ei au trebuit să-l inventeze pe de-antregul.

În ce privește latură politică, s'a spus dlui de Nelidof să decline orice discuție — ceea ce era mai ușor de zis decât de executat, zice autorul „Amintirilor”, care prevedea, cu drept cuvânt, că Românii vor pretinde să afle la ce se expun.

După ce s'au convins la Odessa, din întrevederile lor cu generalul Semeka că autoritățile

Consistor mitropolitan în Sibiu.

— Dela corespondentul nostru. —

— 4 Septembrie.

Joi și Vineri, săptămâna trecută, în 2 și 3 Septembrie n. s'au ținut la Sibiu ședințele ordinare din ast an ale consistorului mitropolitan gr.-or. român din Ungaria și Transilvania.

Ședințele au fost prezidate de Excelența Sa părintele mitropolit *Ioan Mețianu*. Referent secretarul mitropolitan *Nicolae Zigre*. Sunt de față asesorii: P. S. Sa părintele episcop *Ioan I. Papp* din Arad, I. P. C. Lor arhimandritii *Filaret Musta* (Caransebeș), *Augustin Hamsea* (Arad), *Dr. Eusebiu Roșca* (Sibiu), protosincelii *Dr. Iosif Bădescu* (Caransebeș) și *Roman Ciorogariu* (Arad), protopopii asesorii *Mateiu Voileanu*, *N. Stroia* și *Dr. Lazar Triteanu*, *Ioan Droc* (Sibiu), apoi asesorii mireni: *Dr. Aurel Novac* (Biserica-Albă), *Dr. Gheorghe Dobrin* (Lugoj), *Dr. Valeriu Branisce* (Lugoj) și *Vasile Goldiș* (Arad).

Consistorul înainte de toate a luat act de faptul, că Excelența Sa părintele mitropolit *Ioan Mețianu* în anul acesta a împlinit 40 de ani ai arhieriei și din acest fericit prilej sinoadele celor trei eparhii gr.-or. române din patrie l-au felicitat călduros pe înaltul prelat.

S'a luat apoi la cunoștință adresa, prin care presidiul Consistorului mitropolitan a felicitat pe Majestatea Sa cu prilejul aniversării a 50-a dela înfăptuirea constituției noastre bisericești, precum și răspunsul preagrațios al Majestății Sale la acea adresă.

Raportând presidiul în *afacerea convocării noului congres național bisericesc* pe ziua de 1/14 Octombrie 1915, s'a luat la cunoștință faptul, că alegerile pentru acest congres și convocarea lui în urma împrejurărilor excepționale nu s'au putut face. S'a invitat însă presidiul ca *la timpul oportun* să convoace consistorul mitropolitan în scopul de a se lua dispozițiunile ne-

militare rusești nu erau în stare să le dea instrucțiunile tehnice necesare, și că erau reduși la propriile lor inspirații, d. de Nelidof și prințul Cantacuzino, cu pașapoarte false, (unul sub numele de M. Alexandrescu, din Basarabia, și al doilea sub numele Karski) sosesc la București, sunt primiți de baronul *Stuart*, agent diplomatic rus, și găzduiți, spre a nu fi recunoscuți, la un hotel de a treia mână pe care însă îl părăsesc repede din cauza lipsei de confort.

A doua zi, d. de Nelidof fu primit de *Ion Brătianu*.

Intrevederea mea cu d. Brătianu, zice autorul „Amintirilor”, a avut loc chiar a doua zi după sosirea mea, la ministerul de finanțe, unde am sosit, după cum fusese convenit cu baronul Stuart, la orele 9 dimineața, și anunțându-mă ca d. Alexandrescu. Ficțiunea pe care d. Brătianu, mi-o propuse ca să explic, la nevoie, prezența mea la București și vizitele mele ca M. Alexandrescu era că, fiind român de origină și fost militar rus voiam să mă stabilesc în România și să intru în armată.

Astfel a vorbit el colegilor săi despre mine, când a vrut să explice audiențele ce-mi acorda.

Am găsit în Brătianu un bătrân foarte sprinten, foarte viu, foarte simpatic, entuziast pentru timpurile când fiind student la Paris, luase parte la revoluția din Februarie. Reîntors în țara sa, el rămase cu ponosul de revoluționar și de republican. Deveni totuși monarhist, fu deputat și ministru și se distinse prin simpatiile călduroase ce arăta creștinilor din Orient mai ales Bulgarilor. Sosit cu principele *Carol* în Crimeea deveni acolo partizan al Rusiei pe care până atunci o combătuse, văzând că este hotărâtă să tragă sabia pentru emanciparea coreligionarilor ei. Afară de aceasta era un om de o desinteresare exemplară, sărac, absolut cinstit. Exercițiul puterii nu-l stricase până atunci. Mai târziu se cramponă de ea și nu a făcut totdeauna bine țării sale. (Sfârșitul în Nr.-ul viitor.)

cesare pentru alegerile congresuale și pentru convocarea noului congres. Până la constituirea noului consistor mitropolitan va funcționa actualul consistor în cadrele bugetului din periodul expirat, iar încât ar obveni necesitatea convocării congresului la vreo ședință urgentă extraordinară, se vor convoca deputații congresuali de până acum, rămânând mandatele acestora în vigoare până la noul alegeri, respective până la constituirea noului congres.

In chestia ordinațiilor ministeriale despre catehizare Consistorul mitropolitan a hotărât a se aduce la cunoștința guvernului, că biserica gr.-or. română își susține absolut neștirbit dreptul de a dispune însaș în chestia catehizării, rămânând să se facă catehizarea fiilor ei și în viitor exclusiv în limba rituală a bisericii, adică *în limba românească*.

S'a adus în dezbateră și *afacerea ajutorului de stat pentru preparanții noștri* confesionale și s'a hotărât, ca Consistorul mitropolitan să ceară dela guvern ajutoarele de lipsă fără a jigni caracterul confesional și românesc al institutelor de sub întrebare.

La ordinea zilei au fost și *două chestii foarte importante ale Consistorului din Oradea-mare*, anume: împrumutul din fondul Șaguna și chestia înființării faptice a episcopiei dela Oradea-mare. Consistorul mitropolitan a îndrumat consistorul dela Oradea, ca să satisfacă întru toate concluziului referitor al sinodului eparhial din Arad și atunci i se va asemna împrumutul de 120.000 cor., iar în chestia înființării episcopiei dela Oradea-mare consistorul mitropolitan a hotărât, că *nu consideră timpul potrivit pentru înființarea acelei episcopii*.

Pregătirea unui program pentru organizarea institutelor teologice s'a încredințat arhimandritului *Augustin Hamsea* și protosincelului *Roman Ciorogariu*.

Afară de aceste chestii de deosebită importanță consistorul a rezolvit o serie întreagă de *afaceri curente*. Intre acestea a fost și *recurusul profesoarei Octavia Ciuhandu* din Arad în contra modului, cum consistorul de acolo a rezolvat aplicarea ei definitivă la școala civilă de fete din Arad. Consistorul *a respins recursul ca absolut neîntemeiat*. A produs penibilă impresiune asupra consistorului mitropolitan faptul, că profesoara din întrebare, *soția asesorului Consistorial Dr. George Ciuhandu*, a acuzat consistorul din Arad la guvern susținând că i s'ar fi făcut nedreptate. S'a dovedit însă că acuza a fost absolut neîntemeiată și noi nu putem decât să regretăm că din parte atât de apropiată de însuș consistorul arădan a putut să se dea pilda rea pentru jignirea autonomiei noastre bisericești.

Stipendiul din fundațiunea Triandafil (100 cor.) s'au dat tinerilor *Eugen Nicoară* (medicist), *Gheorghe Fodorean* (filosofie), *George Maior* (filosofie), *Andrei Otetea* (filosofie), *Silviu Cărpinișan* (medicină) și *Pavel Grecu* (școala agronomică).

Alegerea de protopop la Ilia și numirea dlui *Ștefan Albu* de protopop în acel tract a fost nimicită constatându-se greseli de formă atât la alegerea cât și la numire.

După acestea consistorul mitropolitan a urmat a lucra în senate, unde s'au rezolvit mai multe chestii administrative bisericești fără vre-o importanță pentru obște.

În Sibiu românesc a produs iarăș sinceră indignare prezența călugărului cunoscut dela Oradea, care, cum ni se spune, s'a purtat și de astădată foarte insolent în consistor. Spre marea noastră surprindere am văzut individul acesta însoțit prin restaurante și pe străzi de unii bărbați despre cari niciodată nu am fi putut presupune această funestă atașare. Suntem dispuși a crede că delicatetea acestor oameni a fost violată prin îndrăzneala fără păreche a călugărului și pentru acest cuvânt deocamdată nu amintim nume. Pe viitor însă nu vom fi atât de cruțători.

Coresp.

Eroii noștri.

Bravura unui medic român.

Ziarul nostru a înregistrat eroismul unic în felul său al unui tânăr medic român: *Dr. Vasile Pașca* asistent al spitalului din Huedin. Doctorul Pașca, feciorul preotului din Geaca (com. Cluj), într-o luptă crâncenă de lângă Nistru a trecut cu înotul râul ca în ploaia de gloanțe a inamicului să dea primul ajutor soldaților noștri. Purtarea eroică a doctorului Pașca a ajuns de atunci în presa străină și îndeosebi ziarele austriace scriu cu mare entuziasm despre dânsul.

Câteva amănunte extrem de interesante ale eroismului medicului român, i-a succes unui redactor al „Românului” să audă dela un martor ocular. Le dăm întocmai, mărginindu-ne a face comentariile noastre la decorația doctorului Pașca, care o să sosească în curând.

— Lupta în care s'a distins medicul român, a fost în noaptea de 22 Iunie și a durat șase zile. În fața regimentului austriac 35. stăteau cinci regimente de Ruși, cazaci pedestri și finlandezi. Regimentul nostru primise porunca ca să treacă Nistrul cu orice preț. În partea stângă a râului erau tranșeele Rușilor și mitralierele lor. În contra defensivei înverșunate a dușmanului, regimentului nostru i-a succes să apuce linia dintâi a Nistrului.

— Aci începe istoria doctorului Pașca. Cum la trecere avusesem pierderi, răniții regimentului nostru aveau lipsă de ajutor medical. Neputând medicii să treacă cu luntrita râul, doctorul român s'a prezentat comandantului Baumann și anunță, că o să treacă cu înotul râul. Și s'a ținut de cuvânt. Își desbracă uniforma, legă de gât o straiță cu bandagii și medicamente și *în ploaia gloanțelor rusești și a mitralierelor rusești să intre în tranșeele în care se aflau soldații noștri răniți și le dădu primul ajutor*. Iar după ce bandajase pe răniți, mulțumindu-se cu o strângere de mână prietenească a căpitanului Heissig, *trece iarăș cu înnotul Nistru* și se prezintă comandantului Baumann, *anunțându-i că și-a făcut datoria*. Foarte emoționat vicecolonelul felicită pe doctorul Pașca și la intervenția lui, s'a publicat un raport măgulitor în ziarul „Pilsener Tageblatt”, care a adus elogii meritate doctorului român.

— Faptele doctorului Pașca se laudă de sine. În războiul actual este unic în felul său, căci un doctor a săvârșit-o pe riscul său, riscându-și viața pentru jurământul său de militar și medic. În cercurile transilvănene purtarea eroică a medicului a stârnit cel mai mare entuziasm. La rândul său, presa română în însemnările de răboj nu poate uita nici numele doctorului Vasile Pașca, care a legat o frunză de cununa eroismului fără păreche o soldaților români.

— Tânărul doctor se află de-o vreme încoace bolnav în spitalul Pasteur, după ce un an întreg a stat pe câmpul de luptă și după ce a fost laudat cu recunoștința comandantului suprem al armatei. Doctorul Pașca a fost înaintat din partea regimentului 35 spre decorare și se speră a fi distins după meritul faptei.

(Șt. D.)

Germania și statele balcanice.

— După presa germană. —

Ziarele mari berlineze reproduc un rezumat al unui articol din ziarul italian „Messagero” din Roma, în care articolul ziarul italian își exprimă o părere ciudată

Iată rezumatul apărut în ziarele berlineze:

Ziarul „Messagero” examinând starea raporturilor între Austro-Ungaria și Germania de-o parte, iar România de altă parte zice că atitudinea României este deschisă, hotărâtă și cu adevărat demnă. Ea a folosit mult la faptul că nu a lăsat să treacă muniții din Germania pentru Turcia, lăsând-o pe aceasta în neputință de a opune o mai mare rezistență atacurilor aliaților. Constantinopolul va cădea poate în curând (?) și se va începe o nouă fază în războiul european.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 4 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Dușmanul a opus ieri o rezistență violentă pe întreg frontul dintre Nistru și partea sudică a mlaștinilor Pripiet și eficacitatea apărării sale a încercat să o potenteze prin contratacuri repetite. La cursul inferior al Siretului și în apropiere de gura râului, trupele noastre, în lupte înverșunate au pus piciorul pe țărâmul ostic al râului. Am cucerit aci pozițiunea dușmană puternic construită pe înălțimea Slotana, la nordvest de Sinkow și am capturat 2 ofițeri și 1400 soldați. În fața Trembowlei și în jurul Tarnopolului a fost liniște relativă.

Armata generalului Böhm-Ermolli, a spart în numeroase puncte frontul dușmanului la nord de Zalosce și la ost de Brody. Am capturat aci 6 ofițeri, între cari un colonel și 1500 de soldați.

În Wolhinia, trupele noastre stau în luptă în regiunea la vest de Dubno și la Olika. Rezistența Rușilor n'a fost încă înfrântă. Situația forțelor armate ces. și reg. ce luptă la nordost dela Pruzany, nu s'a schimbat.

Pe frontul italian: Activitatea Italianilor s'a redus în mod isbitor dela atacurile lor încoace întreprinse zădărnice împotriva capului de pod dela Tolmina și a platoului Lavarone. Afară de duelurile de artilerie, luptă mai importantă s'a dat ieri numai împotriva marginii sudice a capului de pod amintit. Această luptă s'a terminat, ca totdeauna, cu respingerea dușmanului. Tot aceeași soartă a avut-o și atacul, pe care l-au întreprins Italianii azi des de dimineață în sectorul Dolomiților împotriva Boeder-Alferol și Inichidriel.

Berlin, 4 Septembrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: Am ocupat cu asalt capul de pod dela Friedrichstadt. Am capturat 37 ofițeri și 3322 soldați și 5 mitraliere. De ambele părți ale Wiliei, dușmanul a repetit zadărnice atacurile. Afară de un număr considerabil de morți și răniți, dușmanul a lăsat în mâinile noastre 800 prizonieri. În Grodno și în jur de Grodno s'au dat lupte, dar în cursul nopții, Rușii după ce i-am bătut pretutindeni s'au retras în direcția spre ost. Cetatea cu toate forturile sale e în stăpânirea noastră. Pe dușmanul, care se retrage, îl urmărim, au rămas în mâinile noastre 6 tunuri grele și 2700 prizonieri. Dușmanul a evacuat la sud de Grodno și pozițiunile de pe Niemen. Armata generalului Galwitz atacă între gura Swislocei și regiunea ce se întinde dela nordost de pădurea Bialowieska. Până acum am făcut 800 prizonieri.

Grupul prințului-mareșal Leopold: Lupta pentru strămtorile mlaștinilor, la nord și nordost de Pruzany continuă.

Grupul mareșalului Mackensen: Dușmanul se menține încă lângă Berezakartuska pe un cap de pod. Mai spre sud, în regiunea Drohuzyn, (la 60 klm: la vest de Pinsk) l'am respins pe dușman.

Constantinopol, 3 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal otoman: În 3 Septembrie, vasul nostru „Nahrsefid” care era de sentinelă în marea de Marmara, a scufundat la sudvest de Armudli cu o pușcătură de tun un submarin dușman. Echipajul n'a putut fi salvat.

Pe frontul Dardanelor: În 2 Septembrie a avut loc în sectoarele Anaforta și Ariburna reciproce focuri de artilerie și infanterie. Artileria noastră a respirat la aripa dreaptă un batalion dușman, care făcea preparări

de manevrare. În noaptea de 2 Septembrie, detașamentele noastre de recunoaștere au pătruns într'un tranșeu dușman și au capturat un mare număr de puști și munițiune. La Sedilbahr am ocupat un tranșeu lung de 90 m., pe care l'a săpat dușmanul chiar în fața centrului nostru. La aripa stângă, în regiunea Kerevedere, am redus la tăcere două tunuri dușmane. Pe celelalte fronturi nici un eveniment important.

Constantinopol, 4 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal otoman: Vaporul englez Sawslund a fost torpilat în Marea Egeică de un submarin german. Partea cea mai mare din trupele ce se găseau pe bordul vaporului s'au înecat în mare.

Budapesta, 5 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Rușii au opus o rezistență violentă înaintării noastre în Galiția orientală și în Wolhinia. La frontiera Basarabiei s'a prăbușit în fața obstacolelor noastre un atac al Rușilor, când am respirat mai multe batalioane dușmane. La ost de Siret dușmanul jertfindu-și după obiceiul său oamenii a pătruns într'un tranșeu al nostru, dar l'am respins în luptă piept la piept, lăsând în mâinile noastre numeroși morți și prizonieri. La vest de Tarnopol trupele austro-ungare și germane au cucerit cu asalt pozițiunile întinse de tranșee ale dușmanului. La Zalosce i-am luat dușmanului un punct de razim.

La ost de Brody și în Wolhinia, ofensiva câștigă mereu teren. Forțele ces. și reg. ce luptă în regiunea triunghiului de cetăți, au făcut prizonieri în luptele din zilele din urmă cam 30 ofițeri și peste 3000 soldați. Pe mânăstirea dela Budzanov, care se găsește chiar în centrul frontului rusesc de pe Siret, fâlfaie de câteva zile steagul gențian. În general nu se poate presupune, că Rușii au instalat chiar în centrul frontului lor un spital de câmp. În cazul de față s'a făcut constatarea, că au făcut din mânăstire o puternică tabără de razim. Nime nu se va mira deci, dacă proximele comunicate rusești, vor anunța că am deschis focul asupra acestei mânăstiri, deși pe ea fâlfaie steagul gențian. Dușmanul abuzează aci de convențiunea gențiană. Aceasta nu poate să înrăurească tactica noastră.

Pe frontul italian: Italianii au dezvoltat, ieri pe platoul Doberdo o acțiune mai vie, dar fără nici un succes. După ce a bombardat cu violențe unele terene cu tunuri de diferite mărimi, au încercat azi înainte de amezai mai multe atacuri. La vest de Sant Martino, dealungul șoselei, am respins toate tentativele. Artileria noastră a făcut mari ravagii în rândurile dușmanului ce se revârșea îndărăt. Spre seară focul a devenit mai violent, apoi au urmat atacuri izolate de infanterie cari toate au dat greș, cu mari pierderi pentru dușman. În Tirolul de sud am pus pe fugă două batalioane dușmane, cari au atacat pozițiunile noastre dela Marco.

Berlin, 5 Septembrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Nici un eveniment important.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: Între Friedrichstadt și Merec lângă Niemen situația nu s'a schimbat. La ost de Grodno, dușmanul s'a retras dincolo de sectorul Kotras (la sud de Esyor). Numărul prizonierilor făcuți, în luptele date pentru Grodno a sporit la 3600 oameni. Trupele din armata generalului Galwitz iarăș l-au respins pe dușman la Meriboro și de aci spre sud (spre sud-vest dela Wolkovisk). Am făcut aci 520 prizonieri ruși.

Grupul prințului-mareșal Leopold de Bavaria: Trupele acestui grup au ieșit, mereu în lupte, din strămtorile mlaștinilor la Nowidwor și la sud de aceasta localitate (la nord dela Pruzany). Au capturat peste 400 Ruși și au cucerit 3 mitraliere.

Grupul mareșalului Mackensen: Dușmanul a evacuat sub presiunea atacului nostru în regiunea Drohocyn capul de pod Bereza Kartuska și a opus ieri iarăș rezistență la sud dela acesta. Continuăm să-l atacăm.

Pe frontul sudoriental: Armata generalului, contele Bothmer a cucerit pe țărâmul apusean al Siretului un sir întreg de opozițiuni înaintate ale dușmanului.

Constantinopol, 6 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal otoman: În 4 cor. am scufundat la Dardanele un submarin englez și am făcut prizonieri 3 ofițeri și 25 marinari. În sectorul Anaforda, detașamentele noastre de recunoaștere au întreprins noaptea un reușit atac de surprindere împotriva dușmanului și au făcut cu acest prilej iarăș o mare pradă de războiu. În 4 cor. artileria noastră a incendiat un vapor dușman ce staționa la Buiuk-Kemili. În sectorul dela Ariburnu au continuat duelul artileriei și lupte cu

bombele. În sectorul dela Sedilbahr artileria dușmană a bombardat fără nici un succes țărâmul dela Aldsi Tepe. Tot în 4 cor. bateriile noastre din Anatolia au bombardat cu eficacitate bărcile dușmane, cari se găseau lângă Capul Burnu și tot așa și bateriile și tabăra dușmanului dela Sedilbahr. Bateriile dușmane au încercat să răspundă, dar le-am redus la tăcere. L-am mai silit pe dușman să-și părăsească tabăra mutându-o în alt loc. Seara, bateriile noastre au silit să se retragă torpiloarele dușmane, cari încercau să se apropie de intrarea în strămtori. Un vapor care în urma focului artileriei noastre a rămas îndărăt, după ce s'a înopțat a fost remorcat în largul mării. Pe celelalte fronturi nici o schimbare.

Acordul turco-bulgar.

Roma. — Un colaborator al ziarului „Messagero” a continuat convorbiri cu un membru de frunte al legăției bulgare din Roma. Diplomatul bulgar a spus că informația foilor berlineze despre realitatea unui acord turco-bulgar n'a fost confirmată nici oficial, dar nici semiformal. Dealtfel, chiar dacă ar exista un astfel de acord nu trebuie să i se acorde atâta însemnătate. Situația comercială de acum a Bulgariei explică acest lucru. Veto-ul României împiedică comerțul mărfurilor bulgare. Drumul Salonului ar fi foarte bun, dar întâi trebuie câștigată încrederea. Ne mai rămâne drumul Dedeagaciului pe care putem ajunge numai pe teritor turcesc. Guvernul bulgar de aceea a căutat o înțelegere cu Turcia.

La întrebarea dacă această faptă politică nu va constrânge pe Bulgaria ca să renunțe la orice acțiune politică — în dauna viitorului bulgăresc, — diplomatul a răspuns:

Nu cred. În ziua când noi combinațiuni politice deschid alt drum comerțului bulgar, acordul cu Turcia cade dela sine.

Opinia generalilor bulgari despre operațiile dela Dardanele.

Filipopol. — Redactorul șef al ziarului turcesc „Balcan” din localitate a cerut părerea diferiților generali bulgari asupra operațiunilor dela Dardanele. Redactorul rezumă astfel impresia generală care se degajează din declarațiile acestor generali:

— „În condițiunile actuale de luptă, nici căderea Gallipolei și nici aceea a Dardanelor nu sunt probabile, deoarece aliații au depus maximum-ul eforturilor pentru a reduce aceste fortărețe. Eforturile lor ulterioare nu vor putea avea mai multe șanse. Refrenul care revine din timp în timp la aliați: „vom forța Dardanele prin toate mijloacele”, este mai mult de natură politică.

Francezii atacă în Alsacia.

Zürich. — Lui „Neue Züricher Zeitung” i se anunță din Genf: Francezii au concentrat o armată de 2—300 mii oameni pentru ca să pornească ofensivă în jur de Müllhouse, împotriva pozițiunilor germane.

Flota anglo-franceză în acțiune în Marea Adriatică.

Zürich. — Cercurile marinei engleze nu sunt prea încântate de activitatea flotei italiene în Marea Adriatică. Se vestește, că ar avea loc tratative în scopul unei noi acțiuni a flotei italiene în Marea Adriatică, cu concursul flotei engleze. Par a confirma aceste știri și faptul că alaltăieri a sosit la Turin un amiral englez cu mai mulți ofițeri de marină, de unde au plecat imediat spre litoral.

Tratative româno-bulgare.

Berlin. — „Tägliche Rundschau” anunță din Haga: În București s'au început noi tratative între Bulgaria și România, privitor la rectificarea de graniță.

Politica de neutralitate a statelor din nord.

Copenhaga. — Delegatul suedez **Adelstaerd** pentru politica de neutralitate a celor trei state din nord a propus următorul proiect în fața comisiilor interparlamentare, și se crede că va fi aprobat în unanimitate:

Comisia interparlamentară din nord este mulțumită cu politica de neutralitate pe care au urmat-o până acum spre binele celor trei țări din nord. Îndeosebi pentru că această politică au continuat-o prin stat și străduința comună și prietenească între guvernele celor trei țări, prin ceea ce interesele comune le-am putut valorifica mai întes între incurcăturile de azi dintre popoare. Conferința e sigură că această politică de neutralitate se va urma de către cele trei state și pe mai departe cu înțelegere binevoitoare. Totodată conferința își exprimă speranța sigură că străduința comună a popoarelor nordice, pornită între împrejurări internaționale atât de hotărâtoare, și a cărei valorificare este una dintre silințele de seamă ale comisiei internaționale de nord, să se continue și desvolte nu numai în decursul războiului pentru susținerea neutralității inviolabile și susținerea drepturilor celor trei țări neutrale, ci și în zilele păcii viitoare.

Conferința are siguranța succesului când se începe activitatea de toamnă a celor trei neamuri înfrățite, pentru că păreri deosebite ale popoarelor de nord nu pot duce la ceartă și amărăciune, ci pot fi aplanate ușor prin înțelegere, pentru de a fi dat să creieze o astfel de stare în care cele trei popoare să poată figura ca însemnată putere morală spre binele independenței și neatârării culturale a statelor mici.

Conferința a hotărât ca această declarație prin președinții grupelor singuratică să fie înaintată guvernelor și parlamentelor celor trei țări.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 6 Sept. 1915.

D. Brătianu a cerut garanții noului trimis al țării Rusiei.

Sub acest titlu ziazele ungurești și unele ziare românești dela noi au publicat următoarea telegramă:

București, 31 August. — *Primul ministru Brătianu a primit în audiență pe Nelidoff, trimisul special rus, care a sosit în București cu o misiune dela țara Rusiei. Despre vizita acestuia la primul ministru organul guvernului, „L'Independence Roumaine” scrie următoarele: „Nelidoff a fost primit foarte atabil. După ce a remis dlui Brătianu scrisoarea, prim-ministrul a răspuns următoarele: — Dvoastră vreți să ne legați într-o astfel de afacere, care periclitează întreaga noastră existență. În cazul acceptării acestui ofert se pune o întrebare. Imi poți da garanța, că după războiu nu ne veți lua iarăș Basarabia? Când Nelidoff a declarat, că îi este strict interzis să se declare în chestii, ce nu compet misiunii lui, care e numai de ordin tehnic, numai a prezenta scrisorile sale, ministrul prezident a răspuns: „Bine. Eu sunt obligat însă să prezint Camerei propunerile dv. și ce voiu spune despre garanțiile, pe cari ni le oferiți pentru independența, integritatea și pentru asigurarea propunerilor. Altcum Camera nici când nu va primi aceste propuneri”.*

Scena aceasta ce-i drept s'a întâmplat întocmai așa cum ea e înregistrată de numitele ziare, decât că ea a avut loc nu în anul 1915, ci în anul 1877 între d. de Nelidoff și marele Ion Brătianu, tatăl actualului prim-ministru, d. Ion Brătianu.

Spre mai bună convingere a cetitorilor noștri în nru nostru de azi la foileton începem publicarea unei părți din Memoriile lui Nelidoff, unde on. noștri cetitori vor găsi o descriere pe larg a scenei ce a avut loc în anul 1877 cu prilejul întrevăderii numitului diplomat rus cu nemuritorul mare bărbat de stat român care a fost Ion Brătianu, tatăl dlui Ionel Brătianu. Am dori să știm ce scopuri au urmărit acei cari au lansat telegrama din București dela 31 August?!

Aniversarea a 51-a a nașterii dlui Ionel Brătianu. Ni se anunță din București: Președintele consiliului, d. I. I. Brătianu, și-a sărbătorit Vineri la Florica, a 51-a aniversare a nașterii sale. Cei mulți înainte.

Comitetul fondului de teatru român a ținut Sâmbătă în 4 Septembrie n. la Brașov o sedință sub presiul dlui **Vasile Goldiș**, vice-președintele societății. Au participat membrii **Dr. Nicolae Vecerde** (Brașov), **Dr. George Dobrin**, **Dr. Valeriu Branisce** (Lugoj) și **Dr. Tiberiu Brediceanu** (Brașov). Considerând stările excepționale comitetul a hotărât să nu convoace nici în anul acesta adunarea generală. S'au rezolvit toate afacerile curente și s'au stabilit cadrele bugetului pe anul 1915—1916. Domnișoarei **Leilia Popovici**, stipendista societății, i s'a votat ajutorul necesar pentru continuarea și terminarea studiilor sale muzicale în Viena.

Patru feciori ca patru brazi. Ni se scrie: D. protopop **Axentie Mureșan** din Imbruz, dieceza Gherlei are 4 feciori pe câmpul de războiu, și anume: **Dr. Emil** avocat în Mociul din Câmpie, e prizonier în Rusia, **Augustin** medicinist voluntar, cu rangul de cadet aspirant, **Iuliu**, farmacist, proprietar în Imbruz, zace rănit în spitalului din Veszprém și **Aurel Mureșian**, ing. silvic. Acest din urmă servește la bat. 5 de sappeuri în Comarom; 7 luni a fost pe câmpul de războiu galițian, unde a fost decorat în două rânduri pentru vitejie cu medalia de argint cl. I. și cu cea de cl. II. E interesant a se ști că A. Mureșan după căsătorie, care a avut loc de curând, a plecat imediat la front.

Aniversarea morții poetului Bolintineanu. La 21 August v. 1874 a încetat din viață fostul consilier și prieten a lui **Vodă Cuza**, poetul **Dimitrie Bolintineanu**.

Vineri, 21 August v., s'au împlinit deci patruzeci și unu de ani, de când poetul, care a știut să cânte în versuri atât de frumoase acele clasice „Cuvente din Bătrâni” ale lui Neculcea, care a cântat în chip admirabil frumusețile vieții fraților noștri din Macedonia etc., a închis ochii pentru vecie.

Ciocniri între comitagii bulgari și armata sârbă, la Coceana. Ziarul „**Nea Alithia**” din Salonic publică știrea că, după informațiile sale sigure primite din Üsküb, în noaptea de Lunia trecută o numeroasă bandă bulgărească a reușit să pătrundă în teritoriul sârbesc prin regiunea Coceana și să meargă până la satul Novoselo, unde după ce a maltrat pe mai mulți săteni, le-a luat și importante sume de bani. Sătenii anunțând prin telefon autoritățile sârbești din Coceana, un puternic detașament de soldați a pornit în urmărirea zisei bande de comitagii, reușind să o ajungă și să o înconjoare.

La ciocnirea care a avut loc, au fost omorâți doi comitagii, iar trei au fost răniți și capturați de către Sârbi. Cadavrele comitagiilor omorâți au fost aduse la Coceana.

În urma acestui incident, autoritățile sârbești din Üsküb au ordonat să se întărească garnizoanele de grăniceri dela frontiera sârbobulgară.

Restul bande bulgare, care fusese înconjurată, profitând de întunec, a reușit să se retragă pe teritoriul bulgar.

Ziarul nu spune nimic despre numărul morților sau răniților sârbi.

† **Dinu Nicoară.** Ziarul italianesc din Fiume **Il Popolo** ne aduce următoarea veste tristă. Traducem: „Distinsul profesor **Vincențiu Nicoară**, docent la gimnaziul de stat, și-a pierdut unicul fiu, **Dinu**, în etate de 19 ani. A murit pe câmpul de bătaie, în decursul unui atac, pe când conducea un detașament din trupa sa. Fusese propus pentru o decorație. Exprimăm familiei îndurerate cea mai simțită condoleanță”. — Într'alt loc al ziarului **Il Popolo** a publicat necrologul în care se precizează că **Dinu Nicoară** cadet, a murit în noaptea de 17—18 August și a fost înmormântat în cimiterul din Bara di Istria.

Lupte între Mirdiți și Essadiști în Albania. Se telegrafiază din Scutari, că în apropierea localității Taș Pola a avut loc o âsngeroasă luptă între trupele partizane lui **Essad-pașa** și **Mirdiți**, în care au fost omorâți și răniți peste 230 oameni. Printre omorâți se găsește și un colonel italian, care era în serviciul lui **Essad-pașa**. Ciocniri mici și dese au loc în mai toate localitățile Albaneie.

Recensământul populației engleze. Recensământul populației engleze a fost stabilit pentru ziua de 15 August c. Autoritățile engleze s'au ocupat mai ales de bărbați între 15 și 65 ani, luând toate amănunțele trebuincioase pentru o mobilizare completă a națiunii. Se face deasemenea o mobilizare industrială. Ministrul munițiilor a anunțat că 345 stabilimente industriale au fost declarate sub controlul legii munițiilor. Prin urmare, câștigul proprietărilor acestor stabilimente va fi limitat; prisosul va fi plătit statului. Pe de altă parte, toate regulamentele și obiceiurile cari îngreșesc producțiunea sunt suspendate.

D. Lloyd George, fiind întrebat de corespondentul ziarului „**Le Temps**”, a spus că, presupunând producțiunea munițiilor fabricate în luna Septembrie 1914 reprezentată prin cifra 1, aceea din luna Iulie 1915 se va reprezenta cu cifra 50 și aceea din luna curentă se poate reprezenta prin 100. De acum înainte, progresele se vor înmulți și mai mult, deoarece 12,000 de lucrători dintre cei mai buni au fost readuși de pe front și 40,000 de lucrători noi au fost înrolați.

Succesul recent al artileriei engleze la **Hoo-ge** a fost privit de întreaga presă engleză ca un fapt caracteristic al rezultatelor cari trebuie obținute în viitor.

S'a făcut în Canada comande de munițiuni pentru suma de 46 milioane de lire sterline.

x **Trăsuri pentru copii și scaune pentru copii** foarte ieftine se vând la marele magazin **FISCHER**, în Arad, piața libertății (Szabadságtér). Asortiment foarte bogat de tăști pentru școală. Fotografii cu preț redus.

(Fi 2497)

Ultima oră.

PRESSĂ GRECEASCĂ ȘI ACORDUL TURCO-BULGAR.

Salonic. — Ziarul venizelist „**Makedonia**” ocupându-se de recenta semnare a acordului turco-bulgar, scrie următoarele:

— **Semnarea tratatului turco-bulgar va lămurii situația politică în Balcani, arătând astfel pe Bulgaria ca o dușmană declarată a quadruplei înțelegeri. În acest caz intervenția noastră va fi îndreptată în primul rând și exclusiv în contra Bulgariei. Un război întreprins de noi mai întâi în contra Bulgariei și pe urmă contra Turciei, ar însemna realizarea completă a aspirațiilor noastre naționale”.**

PENTRU UN CABINET DE APĂRARE NAȚIONALĂ ÎN RUSIA?

Petrograd. — **O reprezentanță a tuturor instituțiilor municipale, politice, financiare, industriale și comerciale a ținut la Moscova o întrunire cerând cu insistență formarea unui cabinet al apărării naționale.**

AM OCUPAT POZIȚIUNILE CAPULUI DE POD DELA TARNOPOL.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul pressei: **„Rusia încearcă să pună zăgaz presiunii noastre prin lupte desperate și sângeroase. Pe frontul Basarabiei, contraatacurile rusești s'au prăbușit de obstacolele noastre cu pierderi extraordinari de mari. Armata generalului Pflanzler-Baltin a trecut în unele puncte peste râul Siret și s'a întărit pe țărmul ostic.**

Am cucerit pozițiile înaintate ale capului de pod dela Tarnopol. Pe frontul din Wolhinia activitatea noastră s'a redus la respingerea tentativelor de a ne sparge frontul. E cert, că Rușii nu ne vor putea opri pe nici o linie, în înaintarea noastră.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

De vânzare.

1000 snopi de săcară la părintele **Pavel Felnean** Soboteli (Szabadhely) com. Arad.